

No, kao što ovdje religiozna inspiracija prožima druge elemente povezujući ih u jedinstveni doživljaj, tako se u drugim Sudetinim pjesmama međusobno prožimaju i dopunjuju drugi, slični, tonovi i boje. Uvijek u nerazdvojivom jedinstvu konkretne situacije i na dlanu otvorene intime. Sudetini lirsko-religiozni akordi postaju tako tematskim ozračjem na smrt, prerano, osuđenog pjesnika, a sama osuda sa svojom kobi intimnom inspiracijom melankolične čežnje i molitveno izrečenih slutnja.

(Nastavak slijedi)

ŽIVOT I VJERA

A. B. D.

Svi smo mi sudionici kriza koje potresaju svijet, kriza različite prirode, različitih izvora i različitih intenziteta. No, meni se čini da je najpogubnija kriza međuljudskih odnosa, kriza u odnosu čovjeka prema čovjeku. Ovom je krizom ugrožena najljudskija težnja u čovjeku, težnja prema drugome; jer, htjeli mi to ili ne, čovjek je po svojoj prirodi usmjeren na drugoga.

Ta ugroženost dolazi od nepovjerenja, koje prati izravna sumnja (negativno usmjerena), pa se nije čuditi što se danas sumnja u sve vrijednosti; ni u što se ne želi čvrsto vjerovati, pa ni u čovjeka. Najmanje u njega vjeruju oni koji ga, navodno, oslobađaju od svega i svačega, a najviše od njega samoga. Takva zbilja guši život vjere, te se meni nužno nameće pitanje: Što za mene znači vjerovati?

Ne može se reći da je ovo pitanje plod dugih razmišljanja i traženja teoretskih odgovora o čovjeku i svijetu. Dapače, ono je plod proživljavanja jednog osjećaja, koji potresa današnjeg čovjeka i koji ga sve više zarobljava i guši. To je osjećaj praznine i besmisla u ovom svijetu. Čovjek se zatekao u duhovnoj praznini, u egzistencijalnom vakuumu. Pitanje smisla života postalo je goruće pitanje, kako za vjernika tako i za nevjernika, jer je nemoguće povući oštru granicu između te dvije zbilje, budući da nitko ne može potpuno umaći sumnji i sebe proglasiti vjernikom, niti itko može potpuno umaći vjeri, te sebe proglasiti nevjernikom. Dok će vjerniku nevjera biti stalna kušnja, dotle će i nevjerniku vjera biti izazov za njegov prividno zaokruženi svijet. Jer, baš onda kad jednom zaokružimo (»ogradimo«) svoj svijet, «slobodan» od vjere, progovoriti će sumnja: nije li istina, ipak, u životu s vjerom? I zato će onaj koji

negira opstojnost Božju i odbacuje vjeru najviše govoriti o vjeri i o Onome »koji ne postoji«. Poslušajte malo svoju okolinu! Vidjet ćete da je zapravo nemoguće izbrisati zbilju vjere; to je najočitiije onda kad tako nešto pokušamo učiniti.

Za mene se, kao i za svakog kršćanina, pitanje života u vjeri poistovjećuje s Kristovim pitanjem, koje je uputio svojim učenicima: »A vi, što vi kažete tko sam ja?« S tim pitanjem i sigurnim odgovorom pada novo svjetlo na moju vjeru. Područje njezina postojanja i djelovanja nije »nigdje gore«, u budućnosti. Ona je živa ovdje, na zemlji. Moja vjera ne poznaje nekog apstraktnog Boga, nego živoga Boga, Boga neba i zemlje, utjelovjena u Isusu Kristu. Sve težnje i nadanja moje vjere zasnovana su u Njemu. On mi donosi istinu o Bogu i čovjeku. Nikakva mi istina ne dolazi mimo njega. Njegova je istina On sam. Njegov ovozemni život ostaje trajna kritika moga života. Njegovo razumijevanje čovjeka i svijeta čine Ga Jedinim Učiteljem. Njegova Muka, Smrt i Uskrsnuće ostaju moja vječna nada; Njegova ljubav i milost moja konačna sloboda.

Vjerovati ne znači samo formalno ispovijedanje ovog ili onog učenja, ovog ili onog svijetonazora ili dogme. To je jasno uočio veliki ruski mislilac Berdjajev, kad kaže: »Bogoslovsko učenje nije nužno za vjeru, ali je vjera neophodna za bogoslovsko učenje.«

Vjerovati za mene znači zauzeti osobni, temeljni stav, kojim sebe stavljam u odnos prema Zbilji koja me orijentira u dubini moga bića, što me trajno otvara prema vani, prema čovjeku i smislu života. Ta zbilja, za mene, jest Bog; i ona se pokazuje kao nužnost za moj poziv, za moj život.

To je moja vjera! Ja je ne dokazujem, niti je trebam dokazivati. Ona ne živi u ambijentu dokaza u snazi dokaznog argumenta, nego u ambijentu slobode. Doista, za prihvaćanje dokazivoga potrebni su mi osjetila i razum; ali, to nije cijeli čovjek; za prihvaćanje nedokazivoga potrebna je vjera. Ona zahtijeva cijelog čovjeka. Vjera pokazuje, a ne dokazuje. Ili kako reče sv. Pavao: ona osvjedočuje ono što ne vidimo (Heb 11, 1). Ona stavlja u pokret cijelo moje biće, budi sve duhovne snage u meni; ne samo razum i osjetila. U vjeri me Bog poziva i u vjeri mu ja odgovaram. U vjeri se pomirujem s Bogom. Ali, vjerovati ne znači samo pomirenje, već prije svega rađanje novog života, novog stvorenja, novoga čovjeka. To je unutarnja preorijentacija u duhu, od stvorenog svijeta prema Stvoritelju. Međutim, to nije usamljena kretanja ljudskog duha nego čin slobode i Božje milosti. U vjeri su Bog i čovjek zajedno na djelu. Jer, vjera nije neka naravna danost već nadnaravna milost. U vjeri sam najviše svoj, najviše čovjek. Ona me daje meni cijeloga, ali me isto tako i zahtijeva cijeloga. Stoga lijepo kaže sv. Augustin: »Vjerovati može samo onaj tko hoće. Tko dolazi protiv svoje volje, ne vjeruje.«

Vjera je tako pravo polje afirmacije moje slobode i moje volje. Vjerovati, također, za mene znači nadati se, jednostavno: živjeti! Jer, čovjek živi jedino dok se nada. Ta nada nadilazi okvire mojih mogućnosti i svoje ispunjenje nalazi u vjeri. Stoga je sav moj život prožet vjerom i moja je sudbina utemeljena u njoj.